

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

31 май 2019 г. – Вариант 2

ПЪРВИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. При кой владетел се осъществява първото териториално разширение на България на юг от Стара планина?

- А) Аспарух
- Б) Тервел
- В) Кубрат
- Г) Крум

2. В кой от каменните надписи се съдържа информация за мирния договор на хан Омуртаг с Византия?

- А) Хамбарлийски
- Б) Чаталарски
- В) Търновски
- Г) Сюлейманкьойски

3. В кой вариант всички понятия са свързани с организацията на българската църква през Средновековието?

- А) архиепископия, комитат, кавхан, епархия
- Б) комит, ичиргубоил, диоцез, епископия
- В) патриаршия, диоцез, епископии, епархия
- Г) епископии, тема, патриаршия, епархия

4. За кой български книжовник се отнася следното описание?

„...Когато назначиха Климент за епископ, същият благоверен цар Симеон изпрати другаря му.....да учителства вместо него. Построи манастир – черквата „Светите Архангели“ – при извора на Бялото море (на Охридското езеро) и учителства 7 години...“

Из кратко житие на ....., X век

- А) Константин Преславски
- Б) Йоан Екзарх
- В) Черноризец Храбър
- Г) Наум Мизийски

5. Името на кой български владетел трябва да се постави на празното място в откъса от историческия извор?

„Случи се, че в годините на православния цар ..... в българската земя се появи поп, по име Богомил – по-вярно е да се нарече Богунемил. Той пръв почна да проповядва ерес по българската земя....“

Из „Беседа против богомилите“ от Презвитер Козма

- А) Борис I
- Б) Владимир Расате
- В) Петър I
- Г) Симеон

6. В кой вариант изобразените събития са подредени в хронологична последователност?

1)

2)

3)

4)

- А) 4, 1, 3, 2
- Б) 1, 2, 3, 4
- В) 2, 3, 4, 1
- Г) 3, 2, 1, 4

7. На кой ред са представени титли и длъжности, характерни за уредбата на Второто българско царство?

- А) севастократор, деспот, велик логотет
- Б) деспот, кавхан, севастократор
- В) ичиргу боил, велик логотет, кавхан
- Г) велик логотет, севастократор, ичиргу боил

8. По време на управлението на кой български владетел започват османските нападения над Балканския полуостров?

- А) Михаил III Шишман
- Б) Иван Александър
- В) Иван Шишман
- Г) Иван Срацимир

9. Кое твърдение за епохата на Българското възраждане НЕ е вярно ?

- А) Стопанското оживление в българските земи променя живота на българите.
- Б) В големите градове започва процес на модернизация на начина на живот.
- В) Духовното пробуждане на балканските народи настъпва най-рано сред българите.
- Г) Голяма част от българите живеят в села и градове и съхраняват традициите си.

10. Написването на коя възрожденска книга е отразено в откъса от следващия документ?

„...И я съставих в манастира Хилендар, при игумена Лаврентия, мой роден брат от една майка и по-стар от мене; той тогава имаше 60 години, а аз - 40. В това време Хилендар даваше данък на турците три хиляди гроша и беше задлъжнял 27 хиляди гроша. И имаше голям смут и несъгласие между братята. Затова не можах да изтърпя това в Хилендар, излязох и дойдох в Изограф и там намерих още сведения и писания за българите. Прибавих и завърших казаните неща..“.

- А) „Буквар с различни поучения“ на Петър Берон
- Б) „Неделник“ на Софроний Врачански
- В) „Житие и страдания грешного Софрония“ на Софроний Врачански
- Г) „История славянобългарска“ на Паисий Хилендарски

11. Кои две събития, свързани с българската възрожденска култура, са се случили през 1846 г.?

- А) открито е първото взаимно училище и е издаден „Неделник“ на Софроний Врачански
- Б) отпечатан е „Рибният буквар“ на д-р П. Берон и е открита първата гимназия
- В) отпечатан е първият български вестник и е открито класното училище в Копривщица
- Г) открити са първите читалища в нашите земи и първото елино-българско училище

12. Кой от посочените градове е седалище на Българския революционен централен комитет?

- А) Болград
- Б) Белград
- В) Браила
- Г) Букурещ

13. Кое събитие се случва след Кримската война (1853-1856)?

- А) д-р Петър Берон издава „Буквар с различни поучения“
- Б) отваря врати първото девическо училище в Плевен
- В) създадено е Българското книжовно дружество
- Г) в Смирна е издадено първото българско списание „Любословие“

14. Кой е създател на организацията, чийто печат е представен на изображението?

- А) Тодор Каблешков
- Б) Христо Ботев
- В) Любен Каравелов
- Г) Георги Раковски

15. Каква нова идея внася Васил Левски в революционното движение?

- А) Изгражда тайни комитети, които да подготвят българите за всеобщо въстание.
- Б) Разработва планове за въстание, като търси помощ от съседни държави.
- В) Смята, че свободата може да се постигне и с мирни, и с въоръжени действия.
- Г) Уверен е че, българите са готови и могат да се вдигнат незабавно на революция.

16. С кое историческо събитие са свързани трите представени монумента?

- А) Априлското въстание от 1876 г.
- Б) Руско-турската освободителна война
- В) Обявяването на Независимостта
- Г) Съединението на Източна Румелия с Княжество България

17. Кое твърдение за политическия живот в Княжество България НЕ е вярно?

- А) Според Конституцията изпълнителната власт се възлага на Народното събрание.
- Б) На 5 юли 1879 г. князът назначава Тодор Бурмов за министър-председател.
- В) Първите политически партии са Либералната и Консервативната.
- Г) На 6 септември 1883 г. князът се отказва от извънредните си пълномощия.

18. При чие управление е открита Първа софийска мъжка гимназия, ако в летописната ѝ книга е вписана датата 07.01.1879 г.?

- А) режима на пълномощията
- Б) Временното руско управление
- В) личния режим на княз/цар Фердинанд
- Г) първото правителство на Петко Каравелов

19. Кой член от Закона за народното просвещение (1891) определя какви са училищата в Княжество България?

*„ Чл. 6. Училищата в Българското княжество се разделят на народни... и на частни...
Чл. 7. В народните училища се приемат децата на всички жители в държавата без разлика на вяра и народност. Чл. 8. Началното учение е задължително и безплатно за всички поданици в държавата. Чл. 9. Всички деца на възраст от шеста навършена до включително дванадесетата година са длъжни да следват курса на обучение... ”*

- А) Чл. 6
- Б) Чл. 7
- В) Чл. 8
- Г) Чл. 9

20. Кой от следните закони е свързан с политиката на протекционизъм, провеждана от българската държава?

- А) Закон за задължителното носене на дрехи и обувки българско производство 1897 г.
- Б) Закон за опазване на общественото здраве 1903 г.
- В) Закон за защита на женския и детския труд в промишлеността 1905 г.
- Г) Закон за благоустройството на населените места 1905 г.

21. Кое събитие е пропуснато на линията на времето?

- А) Включване на България във Втората световна война
- Б) Преврат на Деветнайсетомайците
- В) Обявяване на Независимостта на България
- Г) Начало на Първата балканска война

22. Как приключва участието на България във Втората балканска война?

- А) с Лондонския мирен договор и Османската империя отстъпва на победителите земите на запад от линията Мидия-Енос
- Б) с Букурещкия мирен договор и разгром на България от нейните бивши съюзници
- В) със Солунското примирие и България да изтегли войските си от Македония и Тракия
- Г) с Ньойския мирен договор, като България губи територии и трябва да заплати на победителите огромни репарации

23. Какъв извод може да се направи за развитието на българските стопанства в периода между двете световни войни?

Групи стопанства със земя	Брой стопанства		Тяхната земя в % от общата площ	
	1926 г.	1934 г.	1926 г.	1934 г.
до 10 дка	89 040	119 627	1,0	1,3
11-50 дка	338 479	439 478	22,6	28,7
51-100 дка	210 441	231 881	34,5	36,9
101-300 дка	107 951	90 856	36,6	29,5
над 300 дка	4682	3027	5,3	3,6

- А) Значително се увеличава дялът на едрите стопанства.
- Б) По площ преобладават основно средните по размер стопанства.
- В) Площта на дребните стопанства е повече от тази на едрите.
- Г) Има значителен спад при броя на дребните и средни стопанства.

24. В коя от Конституциите България е провъзгласена за „Народна република“?

- А) Конституцията от 1879 г.
- Б) Конституцията от 1947 г.
- В) Конституцията от 1971 г.
- Г) Конституцията от 1991 г.

25. Каква характеристика на социалистическата икономика отразява плакатът?

- А) въвеждане на планова икономика
- Б) конкуренция със Запада
- В) налагане на пазарен модел
- Г) развитие на леката индустрия

26. Защо през 1990 г. се провеждат избори за Велико народно събрание в България?

- А) за да се изработи нова конституция
- Б) за да се избере президент на Република България
- В) за да се реши излизането на България от Обществото на народите
- Г) за да се избере нов състав на Конституционния съд

27. Кое понятие обединява режимите, които олицетворяват личностите от двете изображения?

- А) демократизъм
- Б) тоталитаризъм
- В) либерализъм
- Г) авторитаризъм

28. Коя организация престава да съществува след разпадането на Източния блок?

- А) Организацията на обединените нации (ООН)
- Б) Североатлантическият пакт (НАТО)
- В) Европейският съюз
- Г) Варшавският договор

29. С кое събитие от историята на Европейския съюз свързвате датата 1 ноември 1993 година?

- А) влизането в сила на Договора от Маастрихт
- Б) подписването на Договора от Амстердам
- В) влизането в сила на Споразумението от Шенген
- Г) подписването на Договора от Лисабон

30. Коя държава НЕ е член на Европейския съюз?

- А) Румъния
- Б) Испания
- В) Словения
- Г) Турция

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

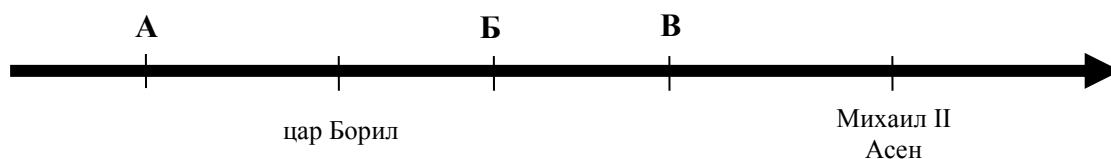

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
31 май 2019 г. – Вариант 2

ВТОРИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени владетели от Второто българско царство. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете съответстващите им имена така, че да бъде спазена хронологическа последователност на тяхното управление.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на историческата личност, която отговаря на описанието:

- А) Български хан/кан, присъединил за първи път Пловдивска област към България.
- Б) Български католически духовник, написал най-ранната известна българска история
- В) Първият премиер социалист на Франция, начело на правителство на Народния фронт

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете историческата личност и века, свързани с посочените събития/факти:

- А) Български владетел, извоювал победа над Теодор Комнин в битката при Клокотница
- Б) Водач на борбата за независима българска църква през Възраждането, организирал Великденската акция
- В) Български генерал, участвал в Балканските войни (1912-1913), ръководил Дойранската операция.

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящия термин/понятие (амнистия, асимилация, антисемитизъм, толерантност, трибут, мито), което съответства на даденото определение:

- А) поглъщане, претопяване на един народ от друг
- Б) враждебно отношение към евреите поради расови или религиозни предразсъдъци
- В) вид данък, с който се облагат вносни или износни стоки при прекарването им през границата

35. За всяко от изброените понятия посочете в свитъка за свободните отговори конкретен пример от българската средновековна история:

- А) „дълбок мир“
- Б) патриций
- В) административна област

36. Прочетете внимателно текста и отговорете на поставените въпроси:

- А) Подготовката на кое историческо събитие описва авторът и през коя година се случва то?
- Б) Каква е ролята за това събитие на подчертаната в текста личност?
- В) Кой е българският национален и държавен символ, посочен в текста?

„О, Каблешков бедни!

Тоз народ поробен

да мисли за слава не беше способен;

... Левски бе угаснал преди три години.

*...И в избите скришом със шъпот и с глуми
младите хлапаци леяха куришуми.*

*...Селяните хитри стягаха без глас
черешовий дънер с обръчи железни*

*...И върху гергьофа балканският лев
излазяше златен и зенал за рев.*

И с тез сили малки, и с тез средства смешни,

и с тез глави руси, и с тез пръсти нежни,

и с тоз възторг луди, и с тоз дребен стан

искаха да бутнат страшний великан!

И в няколко дена тайно и полека

народът порасте на няколко века!“

Из „Епопея на забравените“, Ив.Вазов

37. Разгледайте историческата карта и отговорете на въпросите.

А) Коя война е отразена на картата? Къде се води важно сражение?

Б) Кое събитие от българската история е датирано при Пловдив?

В) Какви важни събития са датирани в Букурещ и Истанбул?

38. Разгледайте внимателно изображението и отговорете на поставените въпроси.

А) Представители на кои държави са персонажите от карикатурата?

Б) Подписването на кое споразумение е представено на изображението?

В) С коя война е свързано това споразумение?

Съмнителни приятели

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
31 май 2019 г. – Вариант 2**

ТРЕТИ МОДУЛ (време за работа – 120 минути)

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как България се превръща в хегемон в Европейския югоизток при управлението на цар Симеон Велики (893-927г.)?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Кой е Симеон и при какви обстоятелства заема българския престол?
2. Как се развиват българо-византийските отношения в периода 893-912 година?
3. Каква е основната външнополитическа цел на Симеон след 913 година и какви действия предприема, за да я реализира?
4. Какви са културните постижения на България при управлението на Симеон?
5. Какви са резултатите от управлението на цар Симеон?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 31 МАЙ 2019 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	Г	1
3.	В	1
4.	Г	1
5.	В	1
6.	А	1
7.	А	1
8.	Б	1
9.	В	1
10.	Г	1
11.	В	1
12.	Г	1
13.	В	1
14.	В	1
15.	А	1
16.	Б	1
17.	А	1
18.	Б	1
19.	А	1
20.	А	1
21.	Б	1
22.	Б	1
23.	Б	1
24.	Б	1
25.	А	1
26.	А	1
27.	Б	1
28.	Г	1
29.	А	1
30.	Г	1

Задача 31. – 3 точки

- А) цар Калоян
- Б) цар Иван Асен II
- В) цар Коломан/Калиман I Асен

Задача 32. – 3 точки

- А) хан/кан Маламир
- Б) Петър Богдан Бакшев
- В) Леон Блум

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) Български владетел, извоювал победа над Теодор Комнин в битката при Клокотница	Иван Асен II	XIII
Б) Водач на борбата за независима българска църква през Възраждането, организира Великденската акция	Иларион Макариополски	XIX
В) Български генерал, участвал в Балканските войни (1912-1913), ръководил „Дойранската операция“	Владимир Вазов	XX

Задача 34. – 3 точки

- А) асимилация
- Б) антисемитизъм
- В) мито

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) подписването на мира между България и Византия (княз Борис I и император Михаил III), след който започва покръстването на българите; 30-годишен мир между България и Византия при управлението на хан/кан Омуртаг; мирен договор между България и Византия в началото на управлението на цар Петър I
- Б) хан/кан Кубрат (титла, която му е дадена от византийския император Ираклий)
- В) комитат/и, жупа/и, хора/и (тема България, тема Паристрион, тема Сирмиум)

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) Априлското въстание; 1876 година
- Б) член на революционния комитет, който подготвя въстанието в Копривщица, обявява въстанието в Копривщица, пише т.нар. “Кърваво писмо”
- В) “лев”, лъв

Задача 37. - 5 точки

- А) Сръбско-българската война 1885 г. (Сръбско-българската война); Сливница**
- Б) Съединението на Източна Румелия с Княжество България**
- В) подписването на мирния договор след края на войната и подписването на т.нар. "Топханенски акт"**

Задача 38. - 4 точки

- А) Германия и Съветския съюз (СССР)**
- Б) Пакт за ненападение между Германия и Съветския съюз (Пакт Молотов – Рибентроп)**
- В) Втората световна война**

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Как България се превръща в хегемон в Европейския югоизток при управлението на цар Симеон Велики (893-927г.)?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Кой е Симеон и при какви обстоятелства заема българския престол? – **4 точки**
2. Как се развиват българо-византийските отношения в периода 893-912 година? – **8 точки**
3. Каква е основната външнополитическа цел на Симеон след 913 година и какви действия предприема, за да я реализира? – **9 точки**
4. Какви са културните постижения на България при управлението на Симеон? – **9 точки**
5. Какви са резултатите от управлението на цар Симеон? – **5 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.